

Szerelem és család Petőfi Sándor költészetében

SZENDREY JÚLIA IGAZ TÖRTÉNETE

Javasolt feldolgozási idő: 160 perc

1. feladat

Internetes nyomozás! Az internet segítségével oldd meg a következő rejtvényt: Mi az összefüggés Szendrey Júlia, Andersen¹ és George Sand² között! Használhatod az általunk javasolt forrásokat is!

[Wikipédia – Szendrey Júlia](#)

[Rubicon – 1868. szeptember 6. – Szendrey Júlia halála](#)

Hans Christian Andersen

George Sand

---

¹ Hans Christian Andersen: Dán költő és meseíró, 1805–1875 között élt.

² George Sand: Francia író, novellista, 1804 és 1876 között élt. A férfinév csak írói álneve volt, valódi neve Amandine Aurore Lucile Dupin volt.

2. feladat

Szerelmi szótár! Készíts szótárt a következő szavakból, amelyek a szerelem témakörébe sorolhatók! Használhatod segítségül a megadott internetes forrásokat is!

idealizál, jegyajándék, jegyesek kihirdetése, kézfogó, kokettál, mézeshetek, múzsa, piedesztálra emel

Források:

[Irodalmi – Esztétikai Lexikon](#)

[MEK – Irodalmi fogalmak](#)

Szerelmi szótár

idealizál:

---

jegyajándék:

---

jegyesek kihirdetése:

---

kézfogó:

---

kokettál:

---

mézeshetek:

---

múzsa:

---

piedesztálra emel:

---

3. feladat

- a) Görög Múzsák! Az alábbi képeken Klió, a történetírás, Melpomené, a tragédia, Thalia, a vígjáték, Euterpé, a zene, Terpszikhoré, a tánc, Erató, a szerelmi költészet, Kalliopé, az eposzírás, Uránia, a tudomány, főleg a csillagászat és Polühümnia, a himnuszköltészet múzsáját láthatod.

Próbáld meghatározni attribútumaik³ alapján, hogy ki kicsoda! Húzd össze a nevet a megfelelő képpel!

Melpomené

Klió

Kalliopé

Polühümnia

Uránia

Thalia

Euterpé

Erató

Terpszikhoré

³ attribútum: Az attribútum szó jelentése ismertetőjegy.

b) Sorold fel, kit miről ismertél fel!

4. feladat

Múzsák és szerelmek! Létrehoztunk egy szóláncot: egy költő neve után a múzsjának neve következik, aztán újabb költő és így tovább! Készíts te is egy ilyen szóláncot! Ha egy tanulótársaddal játszod, kipróbálhatjátok, kinél szakad meg előbb a sor!

Krúdy Gyula – Várady Zsuzsa – Ady Endre - Diósy Ödönné Brüll Adél – Balassi Bálint – Losonczy Anna – Kosztolányi Dezső - Radákovich Mária

---

---

5. feladat

Figyeld meg Barabás Miklós *Enyelgés* című festményét! Milyen jeleket fedezel fel, amelyek az udvarló helyzetről árulkodnak? Legalább ötöt sorolj fel!

1.

2.

3.

4.

5.

---

6. feladat

Tudtad, hogy a *Biblia* is tartalmaz szerelmes verset, aminek még erotikus tartalma is van? Ez az *Énekek éneke*, vagyis a 'Legszebb ének'!

Az alábbi részlet elolvasása után válaszolj a kérdésekre!

A menyasszony

7 Mondd meg nékem, kedvesem,
merre legelteted nyájadat,
hol pihenteted délben bárányaidat?
Miért keresselek hiába,
miért leselkedjek titokban
barátaid nyája körül?

A vőlegény

8 Ha nem tudod, hol találsz engem,
te, szépek szépe,
kövesd a nyájam nyomát,
legeltesd kecskegidáidat a pásztorok sátrainál!

9 Szép vagy, kedvesem,
és vonzóbb, mint kanca a mének között,
amelyek a fáraó harci szekereit húzzák!

10 Milyen szép az arcod,
függő láncaid között!
Milyen gyönyörű a nyakad,
gyöngysorokkal övezve!

11 Aranyláncokat készítettetek neked,
ezüsttel ékesítve.

A menyasszony

12 Mikor a király mellettem ül asztalánál,
nárdusom⁴ illata elér hozzá.

13 Mint a mirha⁵,
amely egész éjjel melleim között pihen,
olyan az én szerelmesem.

14 Mint egy csokor virágzó henna⁶
Éngedi szőlőskertjeiben,
olyan a kedvesem.

A vőlegény

15 Milyen gyönyörű vagy kedvesem!
Milyen szép vagy, te galambszemű!

A menyasszony

16 Te is gyönyörű vagy kedvesem, igazán szép!

---

⁴ nárdus: A nárdus illatos növény, parfümöt, olajat készítenek belőle.

⁵ mirha: A mirha egy növény gyantája, melyből illatszer és gyógyszer egyaránt készül; a nők kis zacskóban a nyakukban tartották.

⁶ henna: Bokros növény, gyógynövényként és festékként is felhasználják.

Legyen az ágyunk zöldellő,
17 házunk gerendája cédrusfa ága,
szobánk mennyezete ciprusok zöld lombja.

a) Milyen közlésformára épül az Énekek éneke?

---

b) Mi a közös abban, amit a menyasszony és a vőlegény megfogalmaznak?

---

c) Keress példákat megszólításra, tőismétlésre, hasonlatra, költői túlzásra és felsorolásra!

---

d) Milyenek találod a vers hangulatát, érzésvilágát?

---

e) Készíts rövid összefoglalót a bibliai Énekek énekéről! Megoldásodban szerepeljenek a következő elemek: szerző, helye a Bibliában, tartalma, jelentése stb. Segítségül felhasználhatod a megadott linket is!
[Magyar Katolikus Lexikon – Énekek éneke](#)

- f) *Petőfi írt Júliához egy verset Feleségek felesége címmel. Olvasd el, majd válaszolj arra, hogy miben emlékeztet az Énekek énekére!*

Magyar Elektronikus Könyvtár – Petőfi Sándor: Feleségek felesége

---

---

7. feladat

Most beleolvashatsz Júlia egyik Petőfihez írt levelébe! Ha elolvastad, ültess át mai ifjúsági nyelvre, Júlia nevében írd Sándornak, mintha ma élő fiatalok lennének! Ne feledd, az ifjúsági nyelv nem egyenlő a trágársággal, de még a szlenggel sem teljesen azonos! Légy kreatív és egyedi! Leveled tartalmazza a szokásos formulákat: megszólítás, elköszönés, keltezés.

Én, megvallom, hogy szeretem önt, jobban, mint bárkit; de én nem merek bízni magamba, hogy azt érezni fogom később is, midőn többszöri összejövételünk és kölcsönös megismerkedésünk tán oly színben fog egymásnak mutatni, mely nem lesz arravaló, hogy szerelmünket megerősítse. És, ha éppen való az, amit egy író mond, hogy: nincs a szerelemnek hatalmasabb gyilkosa, mint a megszokás. Ez engem elrémít, mert inkább távol egymástól egy vágyteljes életet, mint közömbösséget egymás mellett! Azért nem kötöm még most le magam, nem ígérek semmit, csak azt mondom, hogyha eljő ön tavasszal, s mindketten érezzük, magunk iránti elköteletségnek tartom egymásban keresni fel jövőnk boldogságának alapját, de nemcsak azon boldogságét, mely tán addig, míg szerelem első mámora tart, hanem egy egész élet boldogságát.

Óh, ha ön oly szenvedélyes nem volna. Mindig féltém az ily szenvedély lángjaitól, mely éppen heves lobogása által, nemcsak mindent, ami a közelébe jön, hanem csakhamar önmagát is felemészti. S ha e tűz, melyre egy egész, tán hosszú élet boldogságát bízám, melynek szüntelen hevétől függne ez, egyszerre kialudnék, miután lelkemet elégeté, nem hagyva egyebet emlékenél, ami feldúlt keblem nyugalmát egészen szétzavarná.

Óh, szép az ily vég regényekben? De kinek érző szíve van, ezt kerülni fogja a valóságban, mert érzi, hogy ez őrültté tenné.

Nagykároly, 1846. október 21.

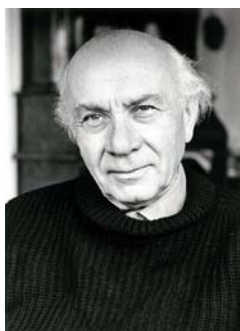
---

8. feladat

Hallgasd meg Tahi Tóth László előadásában *Petőfi Sándor Beszél a fákkal a bús őszi szél* című versét! Majd olvasd el Illyés Gyula véleményét a költeményről. Reflektálj Illyés szavaira, véleményed kialakításában sokat segíthet a szavaló előadásmódja!

Tahi Tóth László: Petőfi Sándor Beszél a fákkal a bús őszi szél

(1902–1983)

„A költői első szerelmes versnek nem a szerelem a tárgya. Júlia jelen van benne, de nem csak testi valóságában alszik. A csendet jelenti, a légkör túlfeszült figyelmét, mely alkalmat és indokot ad a költőnek, hogy nagy művésztudással egy mennydörgő, földrengető motívumot a leghalkabb pianóban játsszon el.”

(Illyés Gyula: *Petőfi*, Nyugat Kiadó, 1945., 204. o.)

Véleményem szerint.....

---

9. feladat

Hallgasd meg Cserhalmi György előadásában a *Minek nevezzelek?* című költemény egészét! Majd válaszolj a költeményhez kapcsolódó kérdésekre!

Petőfi Sándor: Minek nevezzelek? – Cserhalmi György előadásában

a) Milyen vershelyzet bontakozik ki az első versszakból?

---

b) A költemény egy epikus történeti szádra épül. Írd fel ezt a történeti szálat a vers sorrendjében!

---

c) Mi a közös a versszakok felépítésében?

---

d) Mit fejez ki az utolsó versszak halmozása?

---

e) Mi az oka, hogy a költemény legvégén újból elhangzik a kérdés: „Minek nevezzelek?”

---

f) Miért nevezhetjük rapszódiónak az alkotást?

---

10. feladat

Radnóti Miklós, XX. századi költő *Tétova óda* című költeménye párhuzamba állítható Petőfi *Minek nevezzelek?* című alkotásával.

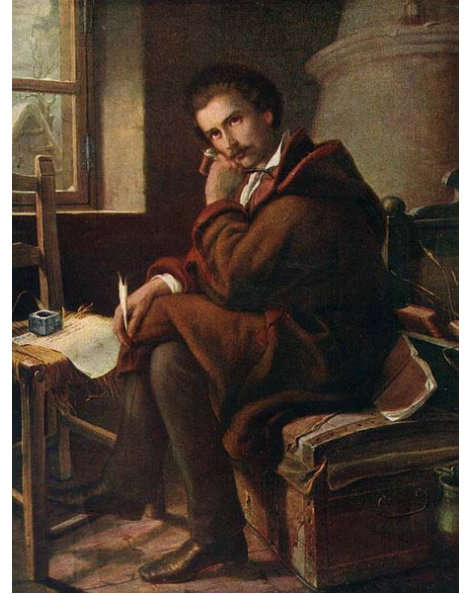
Az alábbi részletek segítségével fejtsd ki e párhuzam lényegét!

Petőfi Sándor: Minek nevezzetek?

„Minek nevezzetek,
Ha a merengés alkonyában
Szép szemeidnek esti-csillagát
Bámulva nézik szemeim,
Mikéntha most látnák először...
E csillagot,
Amelynek mindenik sugára
A szerelemnek egy patakja,
Mely lelkem tengerébe foly
Minek nevezzetek?”

(1848)

Petőfi Sándor barátja,
Orlay Petrich Soma festményén

Radnóti Miklós: Tétova óda

„Mióta készülök, hogy elmondjam neked
szerelmem rejtett csillagrendszerét;
egy képben csak talán, s csupán a lényegét.
De nyüzsgő s áradó vagy bennem, mint a lét,
és néha meg olyan, oly biztos és örök,
mint kőben a megkövesült csigaház.
A holdtól cirmos éj mozdul fejem fölött
s zizzelve röppenő kis álmokat vadász.
S még mindig nem tudom elmondani neked,
mit is jelent az nékem, hogy ha dolgozom,
óvó tekinteted érzem kezem felett.
Hasonlat mit sem ér. Felötlik s eldobom.
És holnap az egészet újra kezdem,
mert annyit érek én, amennyit ér a szó
versemben s mert ez addig izgat engem,
míg csont marad belőlem s néhány hajcsomó.”

(1943)

Radnóti Miklós

A két költemény párhuzamba állítható, mert ...
